

УДК 336.777 (477)

Г. В. Миськів,
д. е. н., професор, професор кафедри маркетингу і логістики,
Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9315-8859>
Є. А. Тагієв,
аспірант, Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-9313-9715>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.1.45

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЛИТТІВ І ПОГЛИНАНЬ В УКРАЇНІ

G. Myskiv,
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Marketing and Logistics Lviv Polytechnic National University
Y. Tahiyev,
Postgraduate Student, Lviv Polytechnic National University

INVESTIGATION OF TRENDS AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF THE MERGERS AND ACQUISITIONS MARKET IN UKRAINE

Стаття аналізує трансформацію ринку M&A в Україні у 2015—2025 рр., що характеризується високою волатильністю та залежністю від геополітичних шоків. Актуальність теми зумовлена роллю M&A як важливого інструменту інтеграційних процесів і капіталоформуючого чинника в економіці держави. Результати дослідження засвідчують циклічну активність коливання ринку: від стабілізації після світової економічної кризи до піку в 2018—2019 рр., кризового впливу пандемії COVID-19 у 2020 р., різкого спаду в 2022 р. через війну, та поступового відновлення з домінуванням внутрішніх інвесторів у 2023—2025 рр. Провідними секторами ринку M&A у період повномасштабного вторгнення стали IT-сфера, аграрний комплекс, нерухомість, оборонна промисловість. Визначено, що незначний рівень прозорості ринку зумовлює недостовірність аналітичних висновків про розвиток ринку. Аналіз частки угод M&A за типом інвестора засвідчує лідирування українських інвесторів з внутрішніми угодами. Автори вбачають, що у перспективі, ринок угод M&A стане рушієм післявоєнної відбудови національної економіки.

The article provides a study of the transformational dynamics of Ukraine's M&A market in 2015—2025. The market has demonstrated considerable volatility, heavily influenced by geopolitical shocks. The relevance of the topic lies in the role of M&A as a critical mechanism for achieving integration processes at the macroeconomic level and realizing synergy effects that enhance enterprise value. The research aims to identify key trends in transaction dynamics, investment structures, and sectoral priorities within the Ukrainian M&A landscape over the last years. Findings revealed a cyclical pattern of market activity: from post-crisis stabilization following the global economic downturn of 2014—2015 to a peak in 2018—2019, followed by atypical decline due to the COVID-19 pandemic in 2020, a sharp contraction in 2022 triggered by full-scale war, and signs of gradual recovery during 2023—2025 with a predominance of domestic investors. Key sectors driving M&A activity include IT, agribusiness, real estate, and defense industries. Notably, the market's transparency remains a structural challenge, with only about 54% of transactions disclosing deal values over the analyzed period. Transparency levels peaked in 2024 at 65%, reflecting increased investor confidence and regulatory improvements; however, the persistent lack of full transparency complicates thorough

market analysis. The structure of the Ukrainian M&A market is defined by three main investor categories: domestic deals involving Ukrainian investors, inbound deals where foreign investors acquire Ukrainian assets, and outbound deals with Ukrainian investors acquiring assets abroad. Over 2018–2025, domestic transactions constituted the majority, especially post-2022, making up approximately 59% of deals, reflecting capital flow controls and growing reinvestment within Ukraine due to heightened geopolitical risk. Foreign inbound investment accounted for roughly 35%, showing tentative signs of recovery, while outbound deals have increased as Ukrainian companies diversify internationally, particularly in IT and agribusiness sectors. In conclusion, the article emphasizes the need for enhancing market transparency and further adaptation by market participants to improve Ukraine's M&A market resilience, investment attractiveness, and alignment with global economic trends during ongoing uncertainty.

Ключові слова: ринок злиттів і поглинань (M&A), інвестиції, угоди M&A, інвестиційна активність, сектори економіки, прозорість ринку.

Key words: mergers and acquisitions (M&A) market, investments, M&A transactions, investment activity, economic sectors, market transparency.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах глобальної конкуренції та динамічних макроекономічних змін процеси економічної інтеграції набувають критичного значення для забезпечення стабільного та стійкого розвитку суб'єктів господарювання. Ринок злиттів і поглинань (M&A) є проявом корпоративної інтеграції та виступає потужним інструментом для досягнення синергетичного ефекту й реалізації стратегічних цілей підприємств. У вітчизняній економічній історії, яка бере свій початок із 90-х років XX століття, український ринок M&A пройшов кілька етапів формування, включаючи приватизаційний та корпоративний, а зараз перебуває у шокowo-адаптаційному періоді воєнної кризи, виявляючи надзвичайну стійкість та ознаки поступового відновлення.

Водночас, війна сформувала новий інвестиційний ландшафт в Україні загалом та на ринку M&A зокрема, особливостями якого стали перевага покупця при укладанні угод, суттєве зниження оцінок активів, застосування механізмів "воєнних дисконтів" та зростання частки відстрочених платежів (earn-outs). Обмеження валютного контролю, запроваджені Національним банком України (НБУ), стимулювали внутрішні M&A-транзакції, тоді як іноземні інвестори, здебільшого, остерігаються високих ризиків воєнного стану в Україні.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Формулювання цілей статті (постановка завдання): провести комплексне дослідження та систематизувати тенденції розвитку ринку злиттів і поглинань в Україні упродовж останнього десятиріччя, а також визначити перспективні напрями подальшого розвитку ринку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання злиттів і поглинань (M&A) як інструменту інтеграції та концентрації капіталу активно досліджується українськими вченими. Основна увага у працях дослідників довоєнного періоду, зокрема Андрійчука В.

[1], Вінніка Д., Шацької Д., Бичкової Н. [2], Гамми Т., Головченко Г. [3], Гонтара Д., Даниліної С., Левицької А., Янковської О., Сабадаш В., Шацької З. та Когут А. [4] та ін., приділялася особливостям функціонування ринку M&A в Україні, його залежності від макроекономічних і геополітичних факторів, а також порівнянню з європейськими та світовими тенденціями. Більшість авторів погоджувалися, що український ринок M&A є недостатньо розвиненим, високочутливим до зовнішніх шоків і потребує вдосконалення нормативно-правового регулювання.

Багато уваги дослідженню ринку M&A приділяється авторами і у період повномасштабного вторгнення. Зокрема, поточний стан ринку в умовах війни проаналізовано у працях: Вергелеса В. та Баюри Д. [5], Середи О., Кисляка С. [6], Носова Е., Сидоренко Д., Могилової М. та ін. Результати досліджень вказують на різке скорочення кількості угод M&A, трансформацію секторальної структури й мотивацій угод в часі війни та прогнозують значне пожаття ринку у повоєнний період за умови швидкого відновлення економіки та гарантій безпеки інвестицій.

Варто зазначити, що актуальна аналітична та статистична інформація, яка необхідна для повноцінного дослідження сучасних тенденцій розвитку ринку злиттів і поглинань України, представлена у аналітичних звітах та оглядах ринку компаній KPMG [7-12] та Inventure [13, 14].

Разом з тим, значна увага науковців та аналітичних компаній до тенденцій та проблем розвитку ринку M&A України не применшує необхідності постійного дослідження його динаміки, особливо зважаючи на мінливість зовнішнього середовища та регуляторних актів, які впливають на рішення інвесторів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Ринок злиттів і поглинань (M&A) є практичною формою реалізації інтеграційних процесів на мікроекономічному рівні, а його сутність визначається через процес об'єднання господарюючих суб'єктів та досягнення синергії [1; 3].

Основна мета M&A полягає у досягненні синергетичного ефекту, за якого цінність об'єданого підприємства

мства перевершує суму його окремих складових частин, а також у реалізації стратегічних цілей та здобутті конкурентних переваг [4].

Розвиток ринку злиттів та поглинань (M&A) в Україні за останні десять років (2015—2025 рр.) свідчить про його високу волатильність, пряму залежність від геополітичних шоків та поступову, хоча й нерівномірну, адаптацію до кризових умов. Динаміка укладених угод та їх вартісного вираження демонструють чітку узгодженість з фазами економічного циклу (рис. 1):

— 2015—2017 рр. — посткризовий період, який супроводжувався повільним відновленням та стабілізацією після світової економічної кризи 2014—2015 рр.;

— 2018—2019 рр. — пік активності ринку упродовж останнього десятиріччя, який супроводжувався рекордними показниками;

— 2020 р. — атиповий занепад, викликаний пандемією COVID-19;

— 2021 р. — період найбільшої інвестиційної привабливості до повномасштабного вторгнення, значний приріст за кількістю та за вартістю угод;

— 2022 р. — кризовий шок через початок війни, різке падіння, ринок майже зупинився;

— 2023—2025 рр. — ознаки стійкої траєкторії відновлення та консолідації ринку з домінуванням внутрішніх інвесторів.

До повномасштабного вторгнення ринок злиттів та поглинань (M&A) України (2018—2021 рр.) характеризувався динамічною фазою активізації та зростання. Навіть попри значне падіння вартості укладених угод у 2020 р., кількість укладених угод інвесторами була досить великою. Це вказувало на стратегічний потенціал ринку M&A України, зацікавлення іноземних інвесторів (особливо фінансовим сектором та енергетикою) та передбачало подальшу позитивну динаміку розвитку. Однак шок початку воєнної агресії на території України відобразився обвалом стратегічного ринку M&A: більшість угод 2022 р. були укладені до лютого. Інвестори майже цілковито припинили діяльність. Іноземні інвестори почали розглядати діяльність в Україні як високоризикову та відмовлятися від неї. Пріоритети інвесторів та власників бізнесу змістилися у бік виведення капіталу з України. Наступні роки (2023—2024 рр.) були спрямовані на відновлення втрачених позицій — ринок намагався оговтатися, адаптуватися та почав відновлюватися. За 9 міс. 2025 р. відбулося суттєве поживлення активності навіть на тлі попередніх років. Однак операції буди зосереджені переважно у відносно безпечних секторах: IT, оборонні технології, агробізнес (табл. 1).

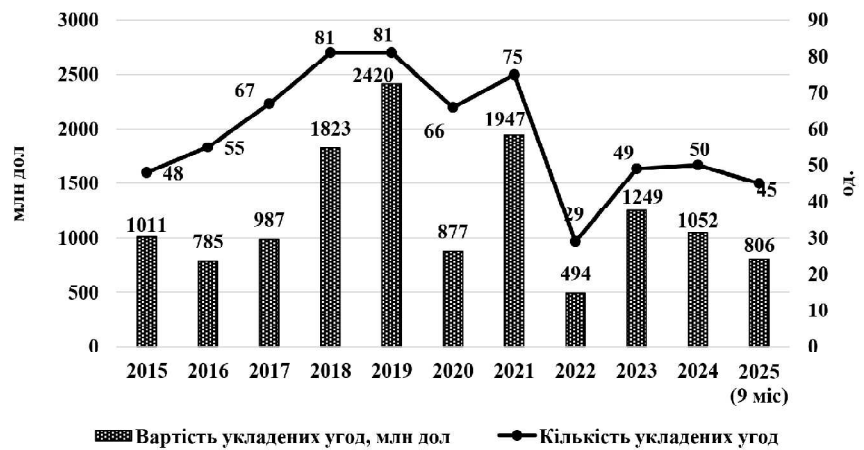

Рис. 1. Динаміка основних показників ринку злиттів і поглинань України упродовж 2015—2025 рр., од., млн дол.

Джерело: побудовано за даними [11; 15].

Середня вартість угоди на ринку M&A дає загальне уявлення про репрезентативний розмір угод, що відбувалися на ринку за певний період. Показник показує, які масштаби компаній найчастіше стають об'єктом угод, а також тренди в інвестиційній активності. Динаміка середнього рівня вартості на ринку M&A України у 2018—2025 рр. свідчить про збільшення інвестиційної активності, що зумовлена як загальносвітовими, так і локальними економічними та політичними чинниками: у 2023—2025 рр. середня вартість угод M&A в Україні значно зросла, порівняно з початком аналізованого періоду (2018—2019 рр.), досягнувши пікового значення у 2023 р. — 45 млн дол США. Варто зазначити, що придбання Lifecell компанією NJJ Capital за \$500 млн становило 40% від загальної вартості угод на ринку M&A у 2023 році. Без урахування цієї виняткової угоди, середня вартість угод 2023 р. не досягла б навіть 28 млн дол [9].

Упродовж 2018—2025 рр. ринок злиттів та поглинань (M&A) України пройшов через значні трансформації, зумовлені економічним відновленням після кризи, пандемією COVID-19, повномасштабним вторгненням росії та подальшою адаптацією до воєнних умов.

Таблиця 1. Динаміка обсягу та вартості угод M&A в Україні (2018—2025 рр.)

Рік	Кількість угод	Загальна вартість, млн дол.	Середня вартість угоди, млн дол.	Основні характеристики
2018	81	1 823	24	Високий рівень активності.
2019	81	2 420	30	Пік передвоєнної вартості угод.
2020	66	877	28	Призупинення ділової та інвестиційної активності внаслідок пандемії.
2021	75	1 947	40	Активізація ринку після пандемії
2022	29	494	26	Шок від повномасштабного вторгнення, падіння обсягів та вартості до мінімуму з 2015 р.
2023	49	1 249	45	Ознаки поживлення інвестиційної активності (зростання обсягу на 69% порівняно з 2022 р.).
2024	50	1 052	33	Стабільність обсягу, незначне зниження загальної вартості угод.
9м 2025	45	806	34	Зростання обсягу на 22% та вартості на 8% порівняно з 9м 2024 р. Продовження локальної консолідації.

Джерело: складено авторами за [7—15].

Таблиця 2. Пріоритетні галузі ринку M&A України у 2018–2025 рр.

Рік / джерело	Пріоритетні галузі ринку	Обґрунтування за обсягом/вартістю	Найбільші угоди ринку
2018 [7]	1. Металургія 2. Сільське госп-во 3. Хімічна пром-сть 4. Транспорт і інфраструктура	Заг. вартість 10 найбільших угод 2018 р., включно з двома угодами у металургійному секторі на суму 820 млн дол. (55%) і 5 угодами у с/г за 488 млн дол. (33%), складала 1,5 млрд дол.	Група «Метінвест» (Industrial Coal Holding LLC (ICH) придбала активи групи «Донецьксталь» у компанії Fintest Trading Co Ltd, за 714 млн дол. США.
2019 [16]	1. ТМТ (телеком, медіа і технології) 2. Енергетика 3. Нерухомість 4. Сільське Господарство 5. Харчова Промисловість	У ТМТ-секторі (телеком, медіа і технології) було укладено 30 угод (кількість закритих операцій - 21%). Це на 21 угоду більше, ніж у 2018 р. Половина угод припала на частку продуктивних IT-компаній.	Угодою року стала купівля Vodafone Україна компанією Bakcell за 734 млн дол. ДТЕК купив 94% акцій «Київобленерго» і 68,3% акцій «Одесаобленерго». POSCO International купила 75% зернового терміналу в Миколаївському морському порту у групи Orexim.
2020 [8]	1. Нерухомість та будівництво 2. IT- сектор 3. Сільське господарство 4. Транспорт та інфраструктура.	Загальна вартість угод року зменшилася на 62%, а кількість - на 15% порівняно з попереднім періодом через пандемію COVID-19. На чотири лідируючі сектори припадало майже 80% від загальної суми витрат і трохи менше 60% загального обсягу угод.	Транснаціональна логістична компанія DP World придбала за 130 млн дол. 51% акцій TIS-Контейнерний термінал. Компанія Dragon Capital за 110 млн дол. придбала ТОВ «Єврожитлогруп» (Бізнес-центр 101 Tower).
2021 [14]	1. IT сектор 2. Сільське господарство 3. Харчова пром-сть 4. Добувна пром-сть 5. Фінансова діяльн. 6. Транспорт	Порівняно з 2020 роком сукупний обсяг угод М категорій зріс у 2,3 рази, а кількість угод збільшилася на 45%. IT сектор лідирує – в ньому укладено 36 угод M&A на суму \$789 млн	Азербайджанська компанія NEQSOL Holding придбала 100% акцій ПрАТ «Івано-Франківськцемент» за 400 млн дол.
2022 [13]	1. Інновації та IT- сектор 2. Сільське господарство 3. Добувна промисловість	На IT-індустрію припало 19 угод загальною вартістю \$440 млн, що становило 68% обсягу та 89% вартості всього українського ринку M&A за рік.	Придбання AirSlate (PDFfiller) американською компанією UiPath Ventures за 51,5 млн дол (IT та телекомунікації)
2023 [9,10]	1. Інновації та технології 2. Сільське госп-во 3. Нерухомість та будівництво 4. Транспорт	Сукупно 57% вартості та майже 64% обсягу угод припало на 4 лідируючі сектори. Угоди понад \$500 тис. зросли до 90.	Придбання Lifecell компанією NJJ Capital за \$500 млн (телекомунікації. Namsen Limited придбав 36% Агрохолдинг «Кернел» за 136 млн дол (с/г)
2024 [11]	1. Інновації та IT- сектор 2. Нерухомість та будівництво 3. Сільське госп-во 4. Промислові товари 5. Оборонна промисловість	На IT, с/г, нерухомість/ буд-тво та енергетику припало 65% від заг. вартості та обсягу угод. IT – 11 угод (\$342 млн), 22% обсягу та 33% вартості. Нерухомість/буд-тво – 12 угод (\$209 млн), 24% обсягу та 20% вартості. С/г – 6 угод (\$97 млн), 12% обсягу та 9% вартості.	Продаж IT-компанії Creatio компанії Sapphire Ventures, StepStone Group за \$200 млн. Приватизація Об'єднаної гірничо-хімічної компанії (ОГХК) за \$95 млн. Приватизація готелю «Україна» за \$60 млн
9м 2025 [12]	1. Інновації та технології (IT) 2. Сільське госп-во 3. Нерухомість та будівництво 4. Оборонна промисловість	Угоди в секторах IT, нерухомості/будівництва та агросектору склали 70% обсягу та 85% вартості внутрішніх угод. Високий рівень зовнішніх угод (Outbound) – 40% загальної вартості	Компанія МХП придбала 92% акцій іспанської компанії Uvesa на суму 270 млн євро. «Київстар» придбав сервіс «Uklon» за 155 млн дол. (IT). Венчурне фінансування в оборонну промисловість (Swarmr залучив \$15 млн).

Джерело: сформовано авторами на основі [7–14; 16].

Зовнішні чинники економічного середовища, сформовані економічними тенденціями та потрясіннями, спонукали до зміни секторальних, галузевих пріоритетів, які еволюціонували від фокусу на традиційних експортних секторах до переважання стійких до криз галузей, таких як інформаційні технології, з поступовим відновленням інтересу до інфраструктури та енергетики.

Зміна пріоритетних галузей при укладанні інвестиційних угод на ринку M&A України у 2018–2025 рр. представлена у табл. 2.

Дослідження тенденцій розвитку та динаміки укладених інтеграційних угод на ринку M&A України упродовж 2018–2025 рр. дало змогу дійти висновку про значну трансформацію пріоритетних галузей для угод під впливом економічних змін та повномасштабної військової агресії, з акцентом на технології, агросектор та критичну інфраструктуру.

На початку аналізованого періоду, у 2018 р., пріоритетними були сектори, пов'язані з сировинним експортом та внутрішнім розвитком, де металургія лідирувала за вартістю угод, охоплюючи майже половину загального обсягу завдяки великим транзакціям, таким як придбання гірничо-збагачувальних підприємств, тоді як сільське господарство приваблювало інвесторів через високі експортні показники. Нерухомість та будівництво домінували за кількістю операцій, підкреслюючи інтерес до комерційної інфраструктури.

2019 р. засвідчив зростаючу диверсифікацію та посилення глобального тренду цифровізації. Акцент зсунувся у бік технологічних (ТМТ) та енергетичних секторів. Телекомунікації, медіа та IT стали лідерами за кількістю транзакцій, залучаючи іноземний капітал через придбання мобільних операторів та ігрових компаній. Енергетика набула пріоритету завдяки інвестиці-

ям у відновлювані джерела енергії (ВДЕ), а сільське господарство та харчова промисловість зберігали стабільність через консолідацію активів, таких як зернові термінали та виробничі потужності.

Під впливом пандемії, пріоритети 2020 року зосередилися на секторах, стійких до локдаунів, де нерухомість та будівництво утримували лідерство за вартістю завдяки інвестиціям у комерційні об'єкти, а інновації та технології набули домінуючої ролі за кількістю угод, стимульовані прискореною цифровізацією та розвитком e-commerce. Сільське господарство залишалося ключовим через земельні реформи, що полегшували оренду та приваблювали іноземних гравців.

Постпандемійна цифрова трансформація 2021 р. позначилася стрімким зростанням угод в ІТ та телекомунікаціях. Сільське господарство зберігало пріоритет через високі ціни на сировину та консолідацію рослинницьких компаній.

Початок повномасштабної війни у 2022 році кардинально змінив динаміку злиттів та поглинань, проте ІТ-сектор продемонстрував відносну стабільність, стаючи понад 90% вартості транзакцій злиттів та поглинань завдяки збереженню інтересу венчурного капіталу. Це свідчить про стратегічний поворот серед інвесторів, які надають перевагу секторам, стійким до впливу конфліктів, та тим, що мають потенціал зростання в майбутньому в галузі цифровізації та інновацій. Сільське господарство та гірничо-видобувна промисловість представляли поодинокі транзакції, тоді як інші сектори, такі як металургія чи рітейл, практично зупинилися через дефіцит інвестицій та фокус бізнесу на виживанні.

Починаючи з 2023 року, попри виклики воєнного часу, діяльність у сфері злиттів та поглинань демонструвала обережне відновлення та адаптацію. Звіти KPMG за 2023—2024 рр. [9; 10; 11] засвідчують помірні тенденції зростання та консолідації, з активним залученням вітчизняних інвесторів та вибіркоким поверненням іноземних інвесторів. Інновації та технології надалі зберігають лідерство за вартістю угод. Сільське господарство теж залишилося пріоритетним попри виклики. У цей період також спостерігався підвищений інтерес до угод, що сприяють диверсифікації експорту на тлі геополітичних перебудов.

У 2025 р. пріоритети попередніх двох років продовжували зберігатися з домінуванням інновацій та технологій. Підвищену зацікавленість інвестори проявляють до проектів у галузі оборонних технологій, що приваблювали інвестиції через спеціальні режими та міжнародну підтримку.

Таким чином, галузеві пріоритети на ринку злиттів та поглинань в Україні упродовж 2018—2025 рр. еволюціонували від традиційної сировинної орієнтації до технологічної та інфраструктурної стійкості, зумовленої геополітичними чинниками та глобальними трендами. Стратегічна спрямованість інвесторів на диверсифікацію, інновації та сталий розвиток в умовах нестабільності стала домінуючою рисою ринку M&A останніх років.

У контексті дослідження тенденцій розвитку ринку злиттів і поглинань України варто проаналізувати також низку показників, які вказують на зрілість ринку та його відкритість, зокрема: показник прозорості та частки угод укладених вітчизняними й іноземними інвесторами.

Таблиця 3. Прозорість та структура ринку M&A в Україні за типом інвесторів у 2018—2025 рр.

Рік	Прозорість ринку M&A (частка угод із розкритою вартістю, %)	Частка угод за типом інвестора (від загальної кількості угод, %)		
		Внутрішні угоди (Domestic)	Іноземні угоди (Inbound)	Українські угоди за кордоном (Outbound)
2018	46%	63% (50 угод)	31% (25 угод)	6% (5 угод)
2019	49%	53% (43 угоди)	47% (38 угод)	Н/Д
2020	48%	62% (43 угоди)	36% (25 угод)	1% (1 угода)
2021	Н/Д	Н/Д	Н/Д	Н/Д
2022	<50%	Н/Д	Н/Д	Н/Д
2023	60%	51% (25 угод)	49% (24 угоди)	Н/Д
2024	65%	53,3% (26 угод)	25,5% (13 угод)	20,4% (10 угод)
2025 (9 місяців)	53%	73% (32 угоди)	16% (7 угод)	11% (6 угод)

Джерело: сформовано авторами на основі [7—12].

Прозорість ринку вказує на відсоток угод з розкритою вартістю від загальної кількості транзакцій, що є ключовим індикатором довіри інвесторів, регуляторної стабільності та ринкової зрілості. Низький рівень прозорості може спотворювати дані та впливати на зіставлення даних про угоди за періодами [7].

Щодо частки угод, укладених вітчизняними й іноземними інвесторами, то у аналітичних звітах ринку M&A України [7—12] представлені три основні категорії угод:

1. Внутрішні угоди, укладені за участю українських інвесторів (Domestic deals).
2. Придбання українських активів іноземними інвесторами (Inbound deals).
3. Придбання іноземних активів українськими інвесторами (Outbound deals).

Прозорість ринку злиттів і поглинань (M&A) в Україні, а також частка угод, укладених вітчизняними та іноземними інвесторами, представлені у табл. 3.

Аналіз динаміки ринку злиттів та поглинань (M&A) України в період 2018—2025 рр. виявляє структурну проблему низької прозорості, а також підтверджує переважання українських інвесторів за кількістю угод, особливо після початку повномасштабного вторгнення.

Варто зазначити, що низький рівень прозорості є постійною структурною особливістю українського ринку M&A [11]. У середньому, за період 2018—2025 рр. вартість транзакцій розкривалася лише у 54% відомих українських M&A угодах. При тому, найвищий рівень оприлюднення інтеграційних транзакцій мав місце у 2024 р. — 65%, оскільки було розголошено вартість 65% угод року. водночас, нерозкриття вартості 35% угод свідчить про те, що фактична загальна вартість угод могла бути значно вищою.

Тобто на основі показника прозорості ринку M&A України доходимо висновку про неповноту статистичної інформації щодо операцій на ринку, що зумовлює недостовірність та спотвореність аналітичних висновків про структуру та динаміку ринку. В даному випадку у повній мірі проявляється асиметричність ринкової інформації.

Аналіз частка угод M&A за типом інвестора засвідчує впевнене лідирування українських інвесторів з внутрішніми угодами (Domestic), середня частка яких упродовж досліджуваного періоду становила 59% проти 35% угод іноземних інвесторів (Inbound). У цьому аспекті значну роль відіграв контроль за рухом капіталу, запроваджений Національним банком України (НБУ) у період повномасштабного вторгнення для збереження валютної стабільності, що стимулювало внутрішні трансакції. Українські інвестори з надлишковим капіталом шукали можливості для реінвестування всередині країни, що спонукало до покупок на ринку M&A всередині держави та підвищило рівень внутрішніх угод за 9 місяців 2025 року до 73% від загального обсягу трансакцій.

Разом з тим, українські компанії активно диверсифікують ризики та розширюють діяльність на міжнародні ринки, особливо у Польщу, Румунію, інші країни ЄС, а також у Північну Америку (Outbound активність). Ця тенденція дуже помітна в IT-секторі, сільському господарстві та фармацевтиці. Так, у 2025 р. агрохолдинг МХП викупив 92% акцій іспанської компанії Uvesa на суму €270 млн (~\$300 млн). Sigma Software Group придбала американську консалтингову компанію A Society Group за 10 млн доларів США, а Ciklum — польську IT-компанію GoSolve Group за 5 млн доларів США [17].

У інтеграційних процесах ринку M&A України посилюється також роль іноземного капіталу. Хоча за кількістю угод середня частка іноземних інвесторів (Inbound) становила лише 35% упродовж 2018—2025 рр., вони забезпечили більшу частину вартості ринку — від 51% до 60%. Це вказує на те, що іноземні інвестори, які все ще виходять на ринок, укладають стратегічні та масштабніші угоди.

IT-сектор залишився провідним драйвером активності й продовжує привертати увагу іноземних інвесторів. До прикладу, у 2024 р. IT-компанія Creatio, глобальний розробник no-code платформи для автоматизації бізнес-процесів та CRM, залучила 200 млн дол інвестицій при оцінці в 1,2 млрд дол від Sapphire Ventures, Volition Capital та Horizon Capital. [18]. Агросектор теж продовжує викликати зацікавленість в іноземних інвесторів завдяки своїй стійкості та довгостроковому потенціалу зростання. Серед помітних угод — придбання у 2024 р. 12,6% акцій МХП саудівською компанією SALIC за \$54 млн, що демонструє довіру іноземних інвесторів до сектора [19].

Загалом, динаміка прозорості та структури ринку за часткою інвесторів підкреслює вразливість ринку до зовнішніх шоків, що зумовлює його закритість й неупублічність. Вітчизняні угоди виступають рушійною силою на ринку M&A однак частка Outbound-угод засвідчує амбіції українських компаній до світової експансії та їх високу адаптивність до зовнішніх викликів.

Дослідження динаміки та поточної активності на ринку M&A засвідчує, що навіть на знижених обсягах укладання угод сучасний стан можна розглядати як підготовку до масштабного післявоєнного відновлення, де існуючі угоди сформують нову структуру власності та дозволять підвищити стійкість українського бізнесу.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Ринок злиттів та поглинань України виступає потужним капіталоформуючим драйвером національної економіки, який активізується через інвестиційну діяльність як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів. Безумовно трансформація українського ринку M&A внаслідок військової агресії потребує дослідження та перманентного аналізу траєкторії розвитку. Поточну активність на ринку можна розглядати як підготовку до масштабного післявоєнного відновлення.

Основні рушійні сили ринку M&A концентруються у високотехнологічних секторах: IT-технології та інновації, сільське господарство, інфраструктура та будівництво, а також оборонна промисловість, де спостерігається різке зростання венчурних угод, орієнтованих на військові технології.

На ринку спостерігається домінування внутрішніх M&A угод, оскільки іноземні покупки остерігаються нестабільності та високих ризиків воєнного часу. Разом з тим, результати інтеграційних угод оприлюднюються приблизно у половині випадків, що вказує на небажання розголошувати вартість придбаних активів, певну закритість ринку для сторонніх та очевидно набагато більші його розміри, порівняно із відкритими обсягами.

Література:

1. Андрійчук В. Економіка аграрних підприємств: підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: КНЕУ, 2002. 624 с.
2. Віннік Д.В., Шацька Д.О., Бичкова Н.В. Український ринок угод злиття і поглинання: перспективи і ризики. Економіка. Фінанси. Право. 2019. Вип. 9/1. С. 16—21. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/343>
3. Головченко Г. Еволюція та сутність інтеграції як економічної категорії. Економічний вісник НГУ. 2009. № 4. С. 21—25.
4. Шацька З. Я., Когут А. Л. Особливості інтеграційних процесів на вітчизняних підприємствах. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 48. С. 204—208. URL: <http://market-infr.od.ua/uk/48-2020>
5. Вергелес, В., Баюра, Д. Сучасні тенденції та перспективи розвитку бізнесу шляхом злиття та поглинання у воєнний та повоєнний періоди в Україні. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка, 2023. 1(1 (222), 21—26. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2023/222-1/3>
6. Кисляк С. Сучасні тенденції злиття підприємств в умовах війни. Економіка та суспільство. 2024. (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-35>
7. Огляд M&A угод в Україні у 2018 році Лютий 2019 рік. KPMG. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2019/02/Ukrainian-MA-Review-report-2018-UA.pdf>
8. M&A Radar 2020: Україна. KPMG. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2021/04/ma-radar-2020-ukr.pdf>
9. M&A Radar 2023: Україна. KPMG. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2024/02/ma-radar-2023-ukraine-ua.pdf>
10. KPMG в Україні представляє результати огляду українського ринку M&A. KPMG. URL: <https://kpmg->

com/ua/uk/home/media/press-releases/2024/03/kpmg-v-ukrayini-predstavlyaye-rezultaty-ohlyadu-ukrayinskoho-rynku-ma.html

11. M&A Radar 2024: Україна. KPMG. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2025/03/ma-radar-2024-ua.pdf>

12. KPMG Ukraine M&A Review. M&A Radar: Україна 9 місяців 2025 року. URL: <https://kpmg.com/ua/en/home/insights/2025/10/ma-radar-ukraine-9m-2025.html>

13. Ринок прямих інвестицій та M&A в Україні 2022: в очікуванні закінчення війни. Inventure. URL: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/investments/rinok-pryamih-investicij-ta-manda-v-ukrayini-2022-v-ochikuvanni-zakinchennya-vijni>

14. Ринок M&A України у 2021 році: стриманий оптимізм на тлі зростання. Inventure. URL: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/investments/rinok-manda-ukrayini-u-2021-roci-strimanij-optimizm-na-tli-zrostannya>

15. M&A ринок в Україні зберігає стабільні темпи зростання у 2025 році. Finance.ua. URL: <https://news.finance.ua/ua/m-a-rynok-v-ukraini-zberihaye-stabil-ni-tempy-zrostannya-u-2025-roci-infohrafika>

16. M&A в Україні: найбільші угоди 2019 року. На що буде попит у 2020 році. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2020/05/04/44711492/>

17. Вартість угод M&A в Україні перевищила 800 млн доларів з початку року. Finance.ua URL: <https://news.finance.ua/ua/vartist-uhod-m-a-v-ukraini-perevyshhyla-800-mln-dolariv-z-pochatku-roku>

18. Пилипів І. IT-компанія Creatio залучила \$200 млн інвестицій. Економічна правда. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/06/26/715826/>

19. Кириченко А. Арабський акціонер за \$54 млн Forbes. URL: <https://forbes.ua/company/arabskiy-aktsioner-za-54-mln-saudivska-salic-kupila-126-aktsiy-mkhp-shcho-tse-znachit-dlya-kompanii-yuriya-kosyuka-19092024-23719>

References:

1. Andriychuk, V. (2002), *Ekonomika ahrarnykh pidpriemstv* [Economics of agrarian enterprises], Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine.

2. Vinnik, D.V., Shatska, D.O. and Bychkova, N.V. (2019), "Ukrainian mergers and acquisitions market: prospects and risks", *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 9 (1), pp. 16—21, available at: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/343> (Accessed 24 October 2025).

3. Holovchenko, H. (2009), "Evolution and essence of integration as an economic category", *Ekonomichni visnyk NHU*, vol. (4), pp. 21—25.

4. Shatska, Z.Ya. and Kohut, A.L. (2020), "Features of integration processes at domestic enterprises", *Infrastruktura rynku*, vol. (48), pp. 204-208, available at: <http://market-infr.od.ua/uk/48-2020> (Accessed 24 October 2025).

5. Vergeles, V. and Bayura, D. (2023), "Modern trends and prospects of business development through mergers and acquisitions during wartime and postwar periods in Ukraine", *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*, vol. 1 (1 (222)), pp. 21—26. DOI: 10.17721/1728-2667.2023/222-1/3.

6. Kislyak, S. (2024), "Modern trends of mergers under wartime conditions", *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol. (65). DOI: 10.32782/2524-0072/2024-65-35.

7. KPMG (2019), "Review of M&A deals in Ukraine in 2018", available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2019/02/Ukrainian-MA-Review-report-2018-UA.pdf> (Accessed 11 November 2025).

8. KPMG (2021), "M&A Radar 2020: Ukraine", available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2021/04/ma-radar-2020-ukr.pdf> (Accessed 11 November 2025).

9. KPMG (2024), "M&A Radar 2023: Ukraine", available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2024/02/ma-radar-2023-ukraine-ua.pdf> (Accessed 12 November 2025).

10. KPMG (2024), "KPMG in Ukraine presents results of the review of the Ukrainian M&A market", available at: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2024/03/kpmg-v-ukrayini-predstavlyaye-rezultaty-ohlyadu-ukrayinskoho-rynku-ma.html> (Accessed 12 November 2025).

11. KPMG (2025), "M&A Radar 2024: Ukraine", available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2025/03/ma-radar-2024-ua.pdf> (Accessed 09 November 2025).

12. KPMG (2025), "KPMG Ukraine M&A Review. M&A Radar: Ukraine 9 months 2025", available at: <https://kpmg.com/ua/en/home/insights/2025/10/ma-radar-ukraine-9m-2025.html> (Accessed 09 November 2025).

13. Inventure (2022), "The direct investment and M&A market in Ukraine 2022: awaiting the end of war", available at: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/investments/rinok-pryamih-investicij-ta-manda-v-ukrayini-2022-v-ochikuvanni-zakinchennya-vijni> (Accessed 15 November 2025).

14. Inventure (2021), "Ukrainian M&A market in 2021: cautious optimism amid growth", available at: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/investments/rinok-manda-ukrayini-u-2021-roci-strimanij-optimizm-na-tli-zrostannya> (Accessed 04 November 2025).

15. Finance.ua (2025), "M&A market in Ukraine maintains steady growth pace in 2025", available at: <https://news.finance.ua/ua/m-a-rynok-v-ukraini-zberihaye-stabil-ni-tempy-zrostannya-u-2025-roci-infohrafika> (Accessed 16 December 2025).

16. Minfin.com.ua (2020), "M&A in Ukraine: largest deals of 2019. What will be in demand in 2020", available at: <https://minfin.com.ua/ua/2020/05/04/44711492/> (Accessed 04 November 2025).

17. Finance.ua (2025), "The value of M&A deals in Ukraine exceeded \$800 million since the beginning of the year", available at: <https://news.finance.ua/ua/vartist-uhod-m-a-v-ukraini-perevyshhyla-800-mln-dolariv-z-pochatku-roku> (Accessed 09 December 2025).

18. Pylypiv, I. (2024), "IT company Creatio attracted \$200 million in investments", *Economic Truth*, [Online], available at: <https://epravda.com.ua/news/2024/06/26/715826/> (Accessed 29 December 2025).

19. Kyrychenko, A. (2024), "Arab shareholder for \$54 million", *Forbes*, [Online], available at: <https://forbes.ua/company/arabskiy-aktsioner-za-54-mln-saudivska-salic-kupila-126-aktsiy-mkhp-shcho-tse-znachit-dlya-kompanii-yuriya-kosyuka-19092024-23719> (Accessed 27 November 2025).
Стаття надійшла до редакції 22.12.2025 р.